

Analýza potrieb efektívnejšieho a účinnejšieho systému vnútornej kontroly v Policajnom zbore

Anotácia: Kontrola patrí medzi základné funkcie manažmentu. Prebieha vo všetkých organizáciách, policajné organizácie nevynechávajú, a preto je nevyhnutné sa ňou zaoberať z teoretického i praktického hľadiska. V nadväznosti na uvedené autorka ponúka v predloženej vedeckej štúdii analýzu záverov výskumu tzv. kontrol kvality vykonaných u pracovníkov kontrol vnútorného kontrolného systému Policajného zboru v Slovenskej republike pri výkone ich kontrolnej činnosti. V tejto súvislosti poukazuje na súčasnú právnu úpravu požiadaviek na odbornú spôsobilosť pracovníka kontroly a stav vzdelávania týchto pracovníkov z teórie kontrolovania a praktického výkonu kontrolnej činnosti a zároveň komparáciu tohto stavu so stavom v policajných zboroch vybraných susedných štátov. V závere vedeckej štúdie autorka naznačuje možné riešenie, ktorého prínosom by mal byť efektívnejší a účinnejší vnútorný kontrolný systém Policajného zboru v Slovenskej republike.

Kľúčové slová: kontrola, pracovníci kontroly, právna úprava požiadaviek na odbornú spôsobilosť pracovníkov kontroly, odborná príprava a vzdelávanie pracovníkov kontroly.

Úvod

Kontrola patrí medzi základné funkcie manažmentu.¹ Hoci sa zo základných funkcií manažmentu uvádza až ako posledná (plánovanie – organizovanie – vedenie ľudí – kontrola), je veľmi významnou a dôležitou funkciou, ktorej je potrebné venovať takú istú pozornosť ako ostatným manažérskym funkciám. Kontrolou sa totiž završuje celkový proces manažmentu v organizácii. Manažment organizácie sa ňou zaoberá na všetkých hierarchických stupňoch organizačnej štruktúry. V každej jednej organizácii a na všetkých jej stupňoch totiž dochádza k väčším či menším rozdielom medzi plánovanými a skutočnými výsledkami. Kontrola ich porovnávaním poskytuje manažérovi organizácie informácie o nežiaducich odchýlkach, ktoré vznikajú v priebehu jednotlivých procesov a činností prebiehajúcich v organizáciách pri plnení stanovených úloh a cieľov.²

Z teoretického i praktického hľadiska kontrola predstavuje nielen jednu zo základných funkcií manažmentu, ale je aj neoddeliteľnou súčasťou celkového procesu manažmentu prebiehajúceho v organizáciách. Samotný manažment v tomto zmysle predstavuje dynamický proces, ktorý sa začína definovaním cieľov a pokračuje ich realizáciou až po kontrolu ich plnenia. Ide teda o neprestajne sa opakujúci cyklus činností, ktorého je kontrola integrálnou súčasťou.³ Kontrola zároveň patrí medzi kľúčové činnosti každého manažéra bez ohľadu na to, v akej organizácii vykonáva pracovné povinnosti a na akom stupni manažmentu v organizácii pôsobí. Každý jeden manažér totiž musí v záujme plnenia, resp. dosahovania stanovených cieľov kontrolovať, či sa vykonalo to, čo sa malo vykonať, a či sa to vykonalo tak, ako sa to malo vykonať.⁴

Z uvedeného vyplýva, že proces manažmentu a výkon kontroly (kontrolných činností) prebieha vo všetkých organizáciách, policajné organizácie nevynechávajú. Keďže v prípade Policajného zboru (ďalej len „PZ“) ide o ozbrojený bezpečnostný zbor pôsobiaci na celom

¹ Bližšie pozri: DONNELLY, J. a kol., 1992. *Management*, 1992; SEDLÁK, M., 2008. *Základy manažmentu*, 2012; MAJTÁN, M. a kol., 2016. *Manažment*; SABAYOVÁ, M. – PRESPERÍNOVÁ, M., 2018. *Ekonomika a financie verejného sektora*; IVANČÍK, R., 2022. *Manažment. Základné teoretické východiská pre štúdium manažmentu*.

² IVANČÍK, R., 2022. *Manažment. Základné teoretické východiská pre štúdium manažmentu*, s. 206.

³ IVANČÍK, R., 2019. Teoretické východiská pre štúdium manažmentu. In: *Vojenské reflexie*, s. 41.

⁴ IVANČÍK, R., 2022. *Manažment. Základné teoretické východiská pre štúdium manažmentu*, s. 207.

územia Slovenskej republiky (ďalej len „SR“), ktorý plní špecifické úlohy odvíjajúce sa od zaisťovania vnútornej bezpečnosti, vnútorného poriadku, boja proti zločinnosti, vrátane jej organizovaných foriem a medzinárodných foriem, ochrany životov, zdravia a majetku občanov SR a úloh, ktoré pre PZ vyplývajú z medzinárodných záväzkov SR,⁵ správny výkon kontroly a celkovo kontrolnej činnosti je pre PZ mimoriadne dôležitý.

Preto sa aj problematikou vnútornej kontroly, kontrolnej činnosti, kvalitou jej výkonu, personálnym zabezpečením v rámci PZ, ako aj ďalšími aspektmi s kontrolou súvisiacimi, zaoberá autorka vedeckej štúdie. Vychádza pritom z vlastného realizovaného výskumu, dlhoročných praktických skúseností s výkonom kontrolnej činnosti v policajnej organizácii, teoretických zdrojov i predchádzajúcich výskumných zistení týkajúcich sa skúmanej problematiky.

Hlavným cieľom výskumu bolo zistiť stav odbornej pripravenosti pracovníkov kontroly v podmienkach policajnej organizácie v SR na výkon kontroly. Praktickým problémom vedeckého skúmania autorky boli požiadavky na pracovníkov kontroly a ich odborná príprava po línii kontrolnej činnosti, aby sa kontrolný proces v policajnej organizácii v SR realizoval čo najefektívnejšie. Bez riešenia tohto problému nebudeme v budúcnosti schopní kvalifikovane riešiť všetky ostatné problémy súvisiace s efektívnym výkonom kontroly a jeho dopadom na riadenie policajnej organizácie. Objektom výskumu boli pracovníci odborných útvarov kontroly Prezídia Policajného zboru (gestori jednotlivých policajných služieb), pracovníci odboru, resp. oddelení kontroly krajských riaditeľstiev Policajného zboru a pracovníci odborných útvarov kontroly krajských riaditeľstiev PZ. Predmetom výskumu bola kvalita kontrolnej činnosti uvedených pracovníkov kontroly ako neoddeliteľná súčasť efektívneho systému riadenia policajnej organizácie, existencia požiadaviek na pracovníka kontroly a aktuálna úroveň prípravy pracovníkov kontroly služobne zaradených na útvaroch kontroly tak v PZ ako aj vo vybraných susedných štátoch. V rámci výskumu boli využité viaceré všeobecné ale aj špecifické metódy, ako napríklad analýza, syntéza, zovšeobecňovanie poznatkov a skúseností, externý benchmarking, benchlearning, obsahová analýza dokumentov a podobne.

Všeobecné východiská

Najvyšší kontrolný úrad SR (ďalej len „NKÚ“) vo svojich Správach o výsledkoch kontrolnej činnosti, ktoré predkladá raz ročne Národnej rade Slovenskej republiky, konštatuje pri hodnotení príčin svojich kontrolných zistení v kontrolovaných subjektoch verejnej správy spravidla zlyhanie vnútorného kontrolného systému, resp. nedostatočnú účinnosť vnútorného kontrolného systému. Preto sa NKÚ SR vo svojej stratégii kontroly zameriava na dlhodobé hodnotenie úrovne vnútorného kontrolného systému orgánov verejnej správy.

Vychádzajúc z tohto poznania je pre vrcholový manažment NKÚ SR dôležité priebežne zisťovať kvalitu procesov vlastnej kontrolnej činnosti. Využíva na tento účel inštitút vnútorného auditu, alebo realizuje výkon vlastných kontrol kvality. Závery auditu alebo týchto kontrol využíva v rámci prebiehajúceho Národného projektu budovania a rozvoja odborných kapacít, vďaka ktorému prešla rôznymi formami vzdelávania značná časť zamestnancov NKÚ SR. Uvedený projekt predstavuje od roku 2017 až po súčasnosť pre NKÚ

⁵ Bližšie pozri: BARIČIČOVÁ, E., 2011. *Kompetencie policajných manažérov*; MURDZA, K., 2018. *Factory stabilizácie Policajného zboru*. In: *Aktuálne otázky regrutácie a stabilizácie personálu v ozbrojených silách, bezpečnostných a záchranných zboroch – zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*; MARCZYOVÁ, K. a kol., 2019. *Policajné právo*. HAŠANOVÁ, J. a kol., 2020. *Policajné právo a policajná správa*. IVANČÍK, R. a kol., 2022. *Kvalita života príslušníkov Policajného zboru. Teoretické východiská a praktické zistenia*.

SR systémový nástroj na uskutočnenie potrebných zmien, ktoré posilňujú odbornosť, profesionalitu a kvalitu kontrolárskej činnosti.

Napríklad podľa Správy o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ za rok 2022⁶ cenné vedomosti a nové zručnosti získalo 19 kontrolórov zapojených do medzinárodného online vzdelávacieho programu PESA-P, ktorý organizoval sekretariát IDI (INTOSAI Development Initiative)⁷ so sídlom v Oslo. Program je zameraný na základné princípy kontroly verejného sektora a na špecifiká kontroly súladu, kontroly výkonnosti a finančnej kontroly. NKÚ pravidelne organizuje aj vzdelávacie aktivity z oblasti legislatívy, zamerané na aktuálne znenie zákonov, vyhlášok a s tým súvisiacich odborných tém. Súčasťou vzdelávacích aktivít sú aj pravidelné prezentácie príkladov dobrej praxe z kontrolnej a analytickej činnosti NKÚ.

Jednou z najvýznamnejších aktivít bola realizácia komplexných vzdelávacích programov pre stanovené cieľové skupiny od novoprijatých zamestnancov, členov a vedúcich kontrolných skupín až po najnáročnejšie moduly určené pre vedúcich kontrolných akcií.

Rovnako napĺňanie poslania útvarov vnútorného kontrolného systému Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „MV SR“), do ktorého patrí aj Policajný zbor, nie je možné bez investovania do ľudských zdrojov, do zvyšovania ich odborných vedomostí, zručností. Je však nutné z tohto pohľadu najprv poznať úroveň kvality kontrolnej činnosti pracovníkov, ktorí vykonávajú kontroly na útvaroch PZ. Za týmto účelom sú v Plánoch kontrolnej činnosti Prezídia PZ na príslušný kalendárny rok⁸ obsiahnuté už niekoľko rokov aj kontroly so zameraním na dodržiavanie právnych predpisov vydaných v oblasti vnútorného kontrolného systému MV SR pri výkone kontrol pracovníkmi útvarov kontrol a odborných útvarov kontrol Prezídia PZ a krajských riaditeľstiev PZ (ďalej len „pracovníci kontroly“).⁹

Obsahom nasledujúcej časti štúdie bude analýza tzv. kontrol kvality vykonaných z úrovne pracovníkov Odboru kontroly Prezídia Policajného zboru (ďalej len „OK PPZ“) od roku 2016 po súčasnosť. V rámci nej bude pozornosť venovaná predovšetkým záverom týchto kontrol, či došlo k zlyhaniu pracovníkov kontroly pri výkone ich kontrolnej činnosti. Ak boli tieto kontroly ukončené s nedostatkami (vyhotovený protokol o výsledku kontroly), z úrovne OK PPZ boli každoročne zasielané výstupné materiály útvaru kontroly Úradu inšpekčnej služby ako vecnému gestorovi vnútornej kontroly MV SR (do jeho pôsobnosti patrí interná normotvorná činnosť v oblasti kontroly a metodické usmerňovanie všetkých pracovníkov kontroly).

Analýza výsledkov kontrol kvality s akcentom na subjekt kontroly v podmienkach PZ

Kvalita vnútornej kontroly v Policajnom zbore je výrazným spôsobom determinovaná kvalitou osobnosti pracovníka kontroly. Okrem osobnostných predpokladov a odbornej spôsobilosti musí pracovník kontroly disponovať aj znalosťami zo všeobecne záväzných

⁶ ANDRASSY, L., 2023. *Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu za rok 2022*. Najvyšší kontrolný úrad, 2023. [online]. [c26.04.2023]. Dostupné na internete:

<https://www.nku.gov.sk/documents/10157/166625/Spr%C3%A1va+o+v%C3%BDsledkoch+kontrolnej+%C4%8Dinnosti+NK%C3%9A+SR+za+rok+2022>.

⁷ Rozvojová iniciatíva INTOSAI (Initiatives to support Supreme Audit Institutions) je orgánom Medzinárodnej organizácie najvyšších kontrolných inštitúcií, ktorý podporuje rozvoj kapacít najvyšších kontrolných inštitúcií v jednotlivých krajinách.

⁸ Pozri napríklad: *rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 112/2022 o kontrolnej činnosti Prezídia Policajného zboru na rok 2023 zo dňa 29.12.2022*, *rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 96/2021 o kontrolnej činnosti Prezídia Policajného zboru na rok 2022 zo dňa 27.12.2021*.

⁹ Pozri pracovníkov kontroly v rámci Ministerstva vnútra Slovenskej republiky – čl. 2 nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 130/2023 o vnútornej kontrole.

právnych predpisov a interných predpisov vydaných na úseku kontroly, metodík a techník kontroly.¹⁰ Tieto znalosti predstavujú špecifickú spôsobilosť pracovníka kontroly, ktorá má podstatný vplyv na efektívnosť výkonu kontroly, ako aj na samotné vnímanie kontroly zamestnancami kontrolovaného subjektu. Cieľom je čo najpozitívnejšie chápanie kontroly.¹¹

V tejto súvislosti OK PPZ ako jeden z útvarov kontroly patriaci do vnútorného kontrolného systému MV SR dlhodobo vykonáva v zmysle Plánov kontrolnej činnosti Prezídia PZ kontroly kvality kontrolnej činnosti zamestnancov odborných (t. j. metodických) útvarov Prezídia PZ, zamestnancov útvarov kontroly (odbor alebo oddelenie kontroly) a odborných útvarov kontroly krajských riaditeľstiev PZ. Z pohľadu existencie spisových materiálov vzťahujúcich sa k týmto kontrolám boli predmetom analýzy spisové materiály OK PPZ za obdobie rokov 2016 až 2023. Ide o 8-ročné hodnotiace obdobie, čo možno považovať z hľadiska vedeckého výskumu za dostatočnú vzorku pre vyvodenie objektívnych záverov týkajúcich sa úrovne vedomostí a znalostí predpisov u pracovníkov kontroly na úseku vnútornej kontroly v Policajnom zbore.

Predmetom kontrol kvality kontrolnej činnosti u pracovníkov kontroly vyššie uvedených útvarov PZ bolo dodržiavanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole“), nariadenie MV SR č. 81/2011 o vnútornom kontrolnom systéme (ďalej len „nariadenie o kontrole“), nariadenie MV SR č. 40/2015 o operatívnych kontrolách (ďalej len „nariadenie o operatívnych kontrolách“). Tieto právne predpisy predstavujú právnu úpravu kontrolnej činnosti v podmienkach MV SR vrátane PZ v hodnotenom období.

Od roku 2016 do roku 2023 bolo z úrovne OK PPZ vykonaných celkovo 22 kontrol kvality kontrolnej činnosti. V prípade kontroly na krajských riaditeľstvách PZ boli objektmi výskumu nielen oddelenia kontroly, ale aj odbor poriadkovej polície, krajský dopravný inšpektorát a odbor kriminálnej polície. Okrem roku 2021 (obmedzenie organizovania služobných ciest z dôvodu pandémie Covid-19) bola vždy vykonaná minimálne jedna kontrola na krajskom riaditeľstve PZ aj odborných útvaroch PZ. Za hodnotené obdobie bol celkovo vykonaný približne rovnaký počet kontrol na krajských riaditeľstvách PZ a útvaroch PZ, čo je veľmi dôležitý údaj pri vyhodnotení záverov kontrol kvality kontrolnej činnosti.

Počet kontrol vnútorného kontrolného systému									
Útvar PZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Spolu
KR PZ	2	1	2	2	2	0	1	2	12
P PZ	1	1	1	1	2	2	2	0	10
Spolu	3	2	3	3	4	2	3	2	22

Tab. 1: Prehľad počtu kontrol za jednotlivé roky

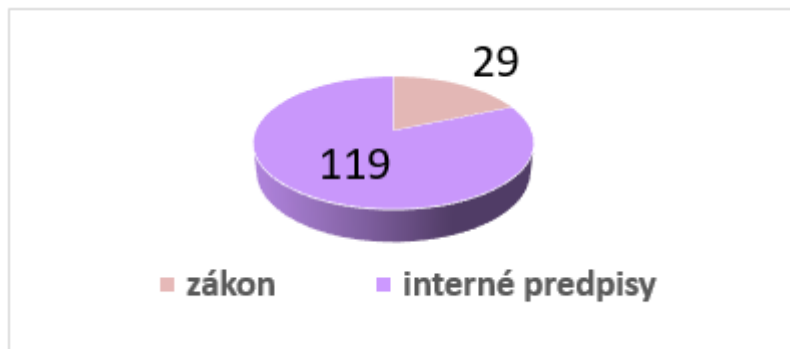
Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov analýzy vyplynulo, že všetkých 22 kontrol bolo ukončených s nedostatkami. V tejto súvislosti bolo preto potrebné bližšie identifikovať druh porušenia, ktorého sa pracovníci kontroly dopúšťali. Závažným nedostatkom bolo porušenie zákonnej úpravy kontroly v podobe nedostatkov voči pravidlám, resp. zákonnému postupu v kontrolnej

¹⁰ RUŽBACKÁ, M., 2020. Osobnosť pracovníka kontroly vo vnútornom kontrolnom systéme Policajného zboru. In: *Vedecká konferencia doktorandov na Akadémii Policajného zboru v Bratislave – zborník príspevkov z 3. ročníka*, s. 237.

¹¹ KRÁČMAR, J. a kol., 2013. *Kontrolovanie*, s. 94.

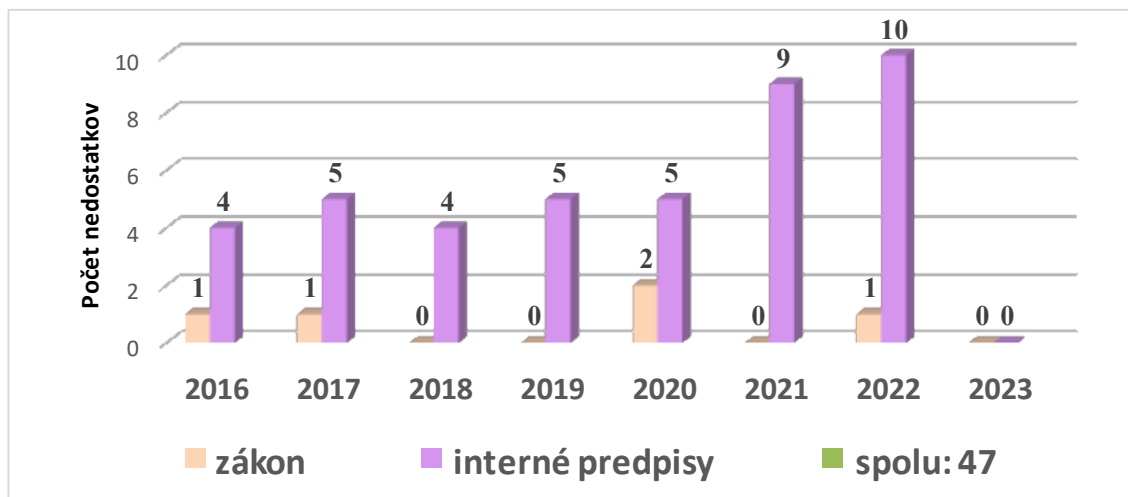
činnosti, menej závažným bolo porušenie internej úpravy týkajúce sa formálnych náležitostí dokumentácie kontroly v praktickej činnosti. Celkovo bolo identifikovaných až 148 porušení, z toho v 29 prípadoch išlo o porušenie zákona o kontrole, v ostatných 119 prípadoch išlo o porušenie internej úpravy kontroly.

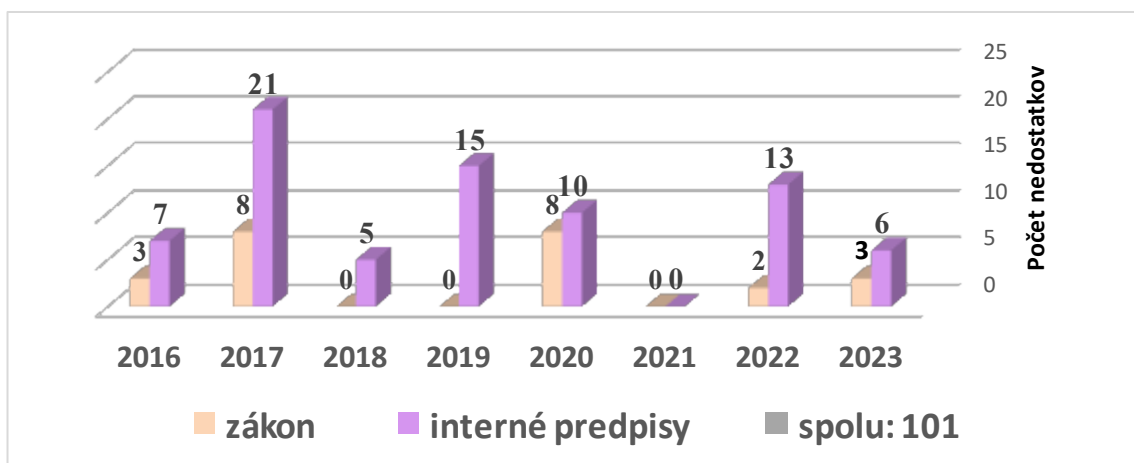
Graf 1: Prehľad porušení z pohľadu závažnosti
Zdroj: vlastné spracovanie

Z pohľadu závažnosti porušení vedecké zistenia signalizujú, že počet porušení týkajúci sa internej právnej úpravy kontroly v PZ vysoko prevyšuje počet porušení zákonnej úpravy. **Z uvedeného vyplýva, že pracovníkom kontroly chýbajú vedomosti internej úpravy zákona o kontrole v podmienkach PZ, pričom počas celého hodnotiaceho obdobia nedošlo k zmenám v jej právnej úprave.**

Nasledujúce dva grafy prehľadne znázorňujú počty porušení pracovníkov kontrol odborných útvarov PPZ (graf 2) a útvarov krajských riaditeľstiev PZ (graf 3) v sledovanom období.

Graf 2: Prehľad o zistených nedostatkoch v rámci odborných útvarov PPZ za roky 2016 - 2023
Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 3: Prehľad o zistených nedostatkoch v rámci krajských riaditeľstiev PZ za roky 2016 - 2023
Zdroj: vlastné spracovanie

Z celkového počtu zistených porušení (148) sa pracovníci kontroly PPZ dopustili presne 47 porušení a pracovníci kontrol krajských riaditeľstiev PZ 101 porušení, čo predstavuje viac ako 100 % vyšší počet zlyhaní oproti pracovníkom kontroly PPZ. Ide zväčša o porušenie internej právnej úpravy kontroly, nakoľko z celkového počtu porušení 101 sa týkalo interných predpisov až 77.

V súvislosti s vysokým počtom porušení zákonnej úpravy je potrebné uviesť, že v roku 2019 bola schválená novela¹² zákona o kontrole s účinnosťou od 1.1.2020, ktorá priniesla zmeny v pravidlách kontrolnej činnosti. Porušenia zistené kontrolami kvality v tomto období sa dotýkali aj nových pravidiel v kontrolnej činnosti. Bol zistený postup pri výkone kontrol ešte podľa pôvodnej právnej úpravy zákona o kontrole. Z uvedeného vyplýva, že **legislatívna zmena zákonnej úpravy kontroly ovplyvnila počet porušení v roku 2020**, pretože pracovníci kontroly útvarov krajských riaditeľstiev PZ ako aj Prezídia PZ nemali dostatočné alebo až žiadne vedomosti z jej obsahu.

Na počet porušení mali významný vplyv aj personálne zmeny na útvaroch PZ, na ktorých sú pracovníci kontroly služobne zaradení. Z dôvodu zachovania povinnosti mlčanlivosti ku konkrétnym porušeniam u konkrétnych útvarov PZ nie je možné bližšie uvádzať ďalšie skutočnosti, ale z úrovne Prezídia PZ bol v hodnotenom období identifikovaný v rámci procesu zisťovania príčin porušení aj problém personálnej obmeny pracovníkov. Na niektorých útvaroch kontroly krajských riaditeľstiev PZ došlo napríklad v roku 2022 až k 80 % zmene personálneho obsadenia pracovníkov kontroly, čo sa následne prejavilo v počte porušení. Ako zásadný problém sa ukazuje, že **pre nových pracovníkov kontroly neexistuje žiadny odborný kurz** so zameraním na preškolenie ako z oblasti internej, tak aj zo zákonnej úpravy kontroly.

Aktuálny stav požiadaviek na odbornú prípravu pracovníkov kontroly v PZ

Odbornú spôsobilosť pracovníka kontroly PZ tvoria teoretické vedomosti z príslušnej odbornej služobnej činnosti a predovšetkým praktické skúsenosti zo svojho odboru, resp. policajnej služby, ktoré získal počas výkonu stanovených služobných povinností na predchádzajúcich pracoviskách. Svoju odbornú spôsobilosť zvyšuje ďalším odborným

¹² Zákon č. 373/2019, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

vzdelávaním už ako pracovník kontroly. Pracovníkmi kontroly by mali byť v podstate najlepší odborníci, ktorí už na svojich pôvodných pracoviskách boli vzorom pre ostatných kolegov pri plnení služobných úloh.

Po vykonanej analýze platných predpisov týkajúcich sa výkonu vnútornej kontroly na útvaroch PZ ako všeobecne záväzných, tak aj interných predpisov¹³, je možné konštatovať, že z pohľadu stanovenia konkrétnych požiadaviek na odbornú spôsobilosť pracovníka kontroly, tieto v nich nie sú nijakým spôsobom upravené, resp. stanovené. To znamená, že neobsahujú žiadne obmedzenia stanovujúce napríklad minimálnu dĺžku trvania služobného pomeru, dolnú hranicu veku, minimálnu dĺžku praxe na výkonných útvaroch, služobné zaradenie vo funkcii nariadeného, služobné hodnotenie zo strany nadriadeného, výkon služby bez uloženia závažných disciplinárnych opatrení (trestov) či bezpečnostnú previerku.

Z uvedeného vyplýva, že **kontrolnú činnosť môže**, či už ako svoju hlavnú pracovnú alebo ako svoju vedľajšiu činnosť, **vykonávať každý policajt po preložení na útvar kontroly alebo odborný útvar** ihneď po nástupe na tento útvar. A to **bez povinnosti získať potrebnú špecifickú spôsobilosť pracovníka kontroly** napríklad absolvovaním odborného kurzu alebo zo začiatku plnením úloh spojených len s pozíciou člena kontrolnej skupiny po dobu napríklad jedného roka a pod.

Súčasná právna úprava vnútorného kontrolného systému v rámci policajnej organizácie bližšie neurčuje, samozrejme, okrem získania kvalifikačného a špecializovaného policajného vzdelania na príslušnú platovú tabuľku, nadriadenému útvaru kontroly alebo odborného útvaru požiadavky, ktoré jeho pracovník musí spĺňať, aby ho poveril vykonaním kontroly.

Postup pri ustanovení policajta na voľnú funkciu pracovníka kontroly na odbornom útvare alebo útvare kontroly v súčasnosti musí byť realizovaný v súlade s Nariadením MV SR č. 176/2021 o zásadách kariérneho postupu v Policajnom zbore v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „N MV SR č. 176/2021“). Z dikcie čl. 11 vyplýva, že pri ustanovení do funkcie sa uplatňuje zásada výberu najvhodnejšieho policajta na obsadzovanú funkciu príslušným nadriadeným s ustanovovacou pôsobnosťou v rámci jeho zodpovednosti za plnenie úloh vo svojej riadiacej pôsobnosti. Podkladom pre takéto rozhodnutie je najmä splnenie kvalifikačných predpokladov pre funkciu, závery právoplatného služobného hodnotenia a služobná disciplína. Okrem toho pre nadriadeného s ustanovujúcou pôsobnosťou platí zverejnenie voľného funkčného miesta na Intranete v časti Oznamy – Informácie – Ponuky práce najmenej na 10 pracovných dní.¹⁴

Určovanie požiadaviek na voľnú funkciu pracovníka kontroly na odbornom útvare alebo útvare kontroly v rámci výberu je len v kompetencii nadriadeného s ustanovujúcou pôsobnosťou a jeho rozhodnutí, aké si konkrétne zvolí. V súčasnej právnej úprave v oblasti vnútornej kontroly PZ neexistuje žiadne obmedzenie, resp. stanovenie potrebných požiadaviek.

V oblasti vzdelávania pracovníkov kontroly v PZ v SR nie je v súčasnosti zavedená žiadna právna norma upravujúca túto oblasť. Z uvedeného vyplýva, že neexistuje žiadna povinnosť pre pracovníka kontroly útvarov kontroly a odborných útvarov KR PZ a P PZ absolvovať odbornú prípravu za účelom získania špeciálnej tzv. kontrolárskej spôsobilosti.

¹³ Zákon NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov, Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 81/2011 o vnútornom kontrolnom systéme, Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 40/2015, Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 130/2023 o vnútornej kontrole.

¹⁴ Čl. 13 Nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 176/2021 o zásadách kariérneho postupu v Policajnom zbore v znení neskorších právnych predpisov.

Z ďalších vedeckých zistení okrem toho vyplýva, že Centrum vzdelávania a psychológie sekcie personálnych a sociálnych činností MV SR, ako odborný gestor interného vzdelávania zamestnancov MV SR a príslušníkov PZ, nemá vypracovaný a vo svojej ponuke schválený žiadny samostatný kurz alebo školenie, ktoré by poskytovalo vzdelanie po línii vnútorného kontrolného systému MV SR.

Prehľad požiadaviek na odbornú prípravu pracovníkov kontroly v policajných organizáciách v zahraničí

Vzhľadom na súčasnú absenciu požiadaviek na odbornú spôsobilosť u pracovníkov kontroly v policajnej organizácii v SR a s poukázaním na súčasný stav a úroveň odbornej prípravy pracovníkov kontroly PZ je potrebné ho porovnať so súčasným stavom v tejto oblasti vo vybraných okolitých štátoch a ich policajných organizáciách. V rámci vedeckého skúmania a spolupráce s jednotlivými policajnými pridelencami Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia PZ služobne pôsobiacimi v Rakúsku, Poľsku, Maďarsku a Českej republike sa podarilo vykonať obsahovú analýzu úradných dokumentov v podobe správ, zákonov či interných predpisov, a tak získať cenné informácie k tejto problematike v policajných zboroch týchto krajín.

Rakúsko

Služobná činnosť na pozícii „útvare vnútornej kontroly alebo odbornom útvare polície, ktorá zahŕňa aj kontrolnú činnosť“ sa vzťahuje na činnosť zamestnanca na Spolkovom úrade. Všeobecnú právnu úpravu možno nájsť v ustanovení § 2 ods. 5 Spolkového zákona o zriadení a organizácii Spolkového úradu pre boj proti korupcii (ďalej len "BAK-G"), podľa ktorého majú zamestnanci Spolkového úradu pre boj proti korupcii disponovať vedomosťami, právnymi a inými zručnosťami a schopnosťami potrebnými na plnenie konkrétnych úloh, ako aj dostatočnými skúsenosťami v oblasti činnosti. V súlade s touto zákonnou požiadavkou obsahujú príslušné texty ponúk pre uchádzačov o zamestnanie očakávané zručnosti a vlastnosti zamestnancov spolkového úradu. Spolkový úrad ich u jednotlivých uchádzačov dôsledne overuje. **Základnou požiadavkou je disciplinárna bezúhonnosť.** Ako kvalifikačný základ pre prácu výkonného policajta – rovnako ako pre všetky činnosti v oblasti výkonnej služby – je nevyhnutné úspešné absolvovanie základnej policajnej prípravy. Činnosť vyšetrovateľov Spolkového úradu je v podstate na úrovni „vedúceho zamestnanca“.

Na odbornú prípravu na získanie titulu „vedúci zamestnanec“ sa prijímajú výkonní zamestnanci, ktorí v zmysle zákonných ustanovení môžu preukázať, že po ukončení základnej odbornej prípravy k stanovenému dátumu absolvovali **najmenej tri roky praktickej služby vo výkonnej službe.** V prípade výkonných zamestnancov, ktorí boli prijatí na základe osobitnej zmluvy pre oblasť hraničnej a cudzineckej polície, je potrebné, aby do konečného dátumu, ktorý sa určí, absolvovali celkovú dobu služby v trvaní najmenej 5 rokov vrátane praktického zaradenia v trvaní najmenej 45 mesiacov vo výkonnej službe. Ak základná odborná príprava vedúcich zamestnancov nie je ukončená, je možné od tejto požiadavky upustiť v rámci dočasného zaradenia s možnosťou predĺženia a absolvovať ju v rámci dočasného zaradenia na Spolkovom úrade.

V zásade **nie je možné**, ako je uvedené vyššie, v súvislosti so základným policajným vzdelaním v oblasti výkonnej služby, **aby bol novoprijatý policajt prijatý na Spolkový úrad.** Federálny úrad pre prevenciu a boj proti korupcii využíva plne vyškolených výkonných pracovníkov z celého spolkového územia. Výkonní zamestnanci, ktorí sú služobne zaradení na Spolkovom úrade, **sú povinní v rámci svojej ďalšej práce absolvovať online školenia**, ako aj prezenčné školenia spravidla jedenkrát mesačne. Prostredníctvom školení

Bezpečnostnej akadémie absolvujú online kurzy odbornej prípravy, ktorých trvanie sa líši v závislosti od obsahu. Úspešné absolvovanie online kurzu odbornej prípravy **sa potvrdzuje certifikátom**, ktorý sa zasiela absolventovi a na vedomie príslušnému úradu personálneho manažmentu. Prezenčné školenia sa vykonávajú interne.

Registračný systém na kontrolu účasti zabezpečuje, že všetci výkonní zamestnanci Spolkového úradu sa zúčastnili na príslušnom školení. Po absolvovaní prijímacieho konania je okrem toho možné navštevovať univerzitné kurzy na rôznych univerzitách v odboroch ako sú napríklad hospodárska kriminalita, počítačová kriminalita, verejný manažment, strategický, bezpečnostný manažment atď. V rámci Spolkovej akadémie pre administratívu sa ponúkajú aj rôzne možnosti ďalšieho vzdelávania. V rámci „dialógu o výkone a rozvoji“ medzi príslušným vedúcim zamestnancom a jeho priamym nadriadeným sa prediskutujú alebo dohodnú príslušné možnosti rozvoja „šité na mieru“ konkrétnemu zamestnancovi. Tematické možnosti ďalšieho vzdelávania dopĺňajú obraz a sú ponúkané výkonným zamestnancom príslušného oddelenia alebo sú tiež požadované oddelením. Okrem toho sú v oblasti vzdelávania k dispozícii aj vedúci pracovníci v oblasti všeobecnej administratívnej služby, ktorí majú právnické vzdelanie, čím sa zabezpečuje najvyššia možná odborná a právna spôsobilosť.

Znalosti potrebné pre „kontrolnú činnosť“ sú súčasťou vzdelávania na odbornej škole „Polizeiliche Führung“ (základná odborná príprava vedúcich zamestnancov vo výkonnej službe, hovorovo „dôstojnícka príprava“), ale predovšetkým v rámci všeobecnej administratívnej služby v oblasti vedúcich zamestnancov s právnickým vzdelaním. Predstavuje teda základné vedomosti v rámci príslušného vzdelávania. Z hľadiska výkonných zamestnancov alebo vedúcich zamestnancov v oblasti všeobecnej administratívnej služby na Spolkovom úrade sa vzdelávanie/školenie, ktorým sa zaoberá komplex otázok, prirodzene dopĺňa s ohľadom na príslušné zaradenie.

Pol'sko

Uchádzači o výkon služby v kontrolných útvaroch Policajného zboru Poľskej republiky musia spĺňať požiadavky stanovené pre jednotlivé policajné funkcie na základe čl. 34 odsek 4 bod 1 zákona o polícii zo dňa 6. apríla 1990 (Zbierka zákonov z roku 2007, č. 43, č. 277, č. 57, pol. 390 a č. 120, pol. 818) v spojení s nariadením ministra vnútra a správy o požiadavkách na vzdelanie, odbornú kvalifikáciu a služobnú prax, ktoré musia spĺňať policajti vo funkciách veliteľov Policajného zboru a v iných služobných funkciách a podmienkach ich vymenovania do vyšších služobných funkcií z 19. júna 2007 (Zbierka zákonov č. 123, položka 857). Toto ustanovenie upresňuje požiadavky na vzdelanie, odbornú spôsobilosť a služobnú prax, ktoré musia spĺňať policajti vo funkciách veliteľov Policajného zboru a iných služobných funkciách.

Uchádzači o výkon služby v kontrolných útvaroch PZ **musia navyše spĺňať špecifické požiadavky** určené na základe vyhlášky hlavného veliteľa Policajného zboru č. 1041 o podrobných pravidlách organizácie a pôsobnosti policajných riaditeľstiev, policajných staníc a ostatných organizačných útvarov PZ z 28. septembra 2007 (Zbierka zákonov PZ č. 18, bod 135), 25. júna 2013 (Zbierka zákonov KGP¹⁵ z roku 2013, bod 50) vydaného podľa čl. 7 sek. 1 bod 1 zákona zo dňa 6. apríla 1990 o polícii (Zbierka zákonov z roku 2011, č. 287, položka 1687 v znení neskorších predpisov).

V rámci postupu výberu policajtov, ktorí žiadajú o preloženie do služieb na Kontrolnom úrade KGP, je okrem rozboru osobných spisov uchádzača zapožičaných z materského oddelenia aj osobný pohovor. Nevyhnutnou požiadavkou je aj overenie kandidáta

¹⁵ KGP – Hlavné veliteľstvo polície

na službu v Kontrolnom úrade KGP úradom pre vnútorné záležitosti PZ. Po analýze zozbieraných informácií a údajov o kandidátovi sa budúci priamy nadriadený vyjadruje k vhodnosti kandidáta na službu v organizačnej jednotke Kontrolného úradu KGP vo forme úradného záznamu, ktorý obsahuje:

- popis kvalifikácie uchádzača (všeobecná, policajná, doplnková) predurčujúca na nástup do služby v Kontrolnom úrade KGP, ktorú uchádzač vie doložiť, napr. vodičský preukaz, cudzie jazyky s určením úrovne, znalosť výpočtovej techniky, iné znalosti a zručnosti, ktoré nevyhnutne nesúvisia so službou v polícii,
- odbornú prax kandidáta,
- popis osobných vlastností kandidáta,
- vyhodnotenie služobného záznamu a posudkov získaných v službe,
- informácie o oceneniach, trestoch, disciplinárnych konaniach,
- výsledok kontroly Policajného zboru,
- motívy a plány kandidáta súvisiace s nástupom do služby v Kontrolnom úrade KGP (preferovaná pozícia a charakter služby, prijatie dočasného poverenia).

Riaditeľ Kontrolného úradu KGP následne na základe posudku o kandidátovi rozhodne o dočasnom poverení službou v Kontrolnom úrade KGP alebo o forme preloženia. Detailnému posúdeniu podlieha aj priebeh delegovania do služby v Kontrolnom úrade KGP. Do úvahy sa berie nasledovné:

- výsledky najdôležitejších úloh vykonaných počas delegovania, vrátane účasti na kontrolách vykonaných Kontrolným úradom KGP,
- stanoviská k užitočnosti delegovania kolegami, vrátane napríklad vedúcich kontrolných tímov Kontrolného úradu KGP, na základe spoločne vykonávaných úloh vrátane kontrolnej činnosti,
- plány delegáta súvisiace s nástupom do služby v Kontrolnom úrade KGP (sebahodnotenie po delegovaní, preferovaná pozícia a charakter služby).

Po úplnom posúdení vhodnosti kandidáta pre službu v Kontrolnom úrade KGP, po formálnej stránke, ako aj skutočných schopnostiach a predispozíciách na plnenie úloh vykonávaných na pozícii, nadriadený určí, či kandidát spĺňa požiadavky, resp. do akej miery nespĺňa požiadavky, a preto navrhuje vedúcemu útvaru požiadať/nepožiadať o preloženie.

Medzi vzorové požiadavky na základné funkcie nachádzajúce sa na oddelení kontroly všeobecnej polície Kontrolného úradu hlavného riaditeľstva patrí:

Radca organizačnej zložky Kontrolného úradu KGP:

- vysokoškolské vzdelanie s magisterským alebo iným ekvivalentným titulom v odbore právo, verejná správa, organizácia a manažment, učiteľstvo.

Profesionálne kvalifikácie:

- pracovné skúsenosti 5 rokov alebo viac ako 10 rokov pre vyššie funkcie

Odborná prax:

- na riadiacej / samostatnej pozícii,
- v podpornej, trestnej, vyšetrovacej alebo preventívnej službe,
- v rozsahu výkonu kontroly a schopnosť aplikovať platné predpisy,
- odborné znalosti a schopnosť ich aplikovať,
- spoľahlivosť a dochvilnosť,
- analýza a syntéza informácií,
- strategické myslenie, vyjednávanie,
- tímová práca a spolupráca, riešenie konfliktov,
- riadenie ľudských zdrojov,

- riadenie zmien,
- komunikácia, dostupnosť,
- dosahovanie cieľov prostredníctvom rokovaní a dialógu,
- riešenie problémov a zvládanie krízových a stresových situácií,
- plánovanie a organizovanie vlastnej práce a práce kontrolných tímov,
- obsluha počítača (prostredie Windows),
- vodičský preukaz skupiny B.

Odborník organizačnej zložky Kontrolného úradu KGP:

- vysokoškolské vzdelanie s magisterským alebo iným ekvivalentným titulom v odbore právo, verejná správa, organizácia a manažment, učiteľstvo.

Profesionálne kvalifikácie:

- pracovné skúsenosti 4 roky alebo viac ako 7 rokov podľa riadiacej funkcie.

Odborná prax:

- v podpornej, trestnej, vyšetrovacej alebo preventívnej službe,
- v rozsahu výkonu kontroly a schopnosť aplikovať platné predpisy,
- odborné znalosti a schopnosť ich aplikovať,
- tímová práca a spolupráca,
- komunikácia, dostupnosť,
- spoľahlivosť a dochvilnosť,
- nezávislosť a iniciatíva,
- plánovanie a organizovanie vlastnej práce a práce kontrolných tímov,
- riešenie problémov a zvládanie krízových a stresových situácií,
- dosahovanie cieľov prostredníctvom rokovaní a dialógu,
- vodičský preukaz skupiny B,
- počítačová gramotnosť (prostredie Windows).

Požiadavky na odbornú prípravu /školenie a vzdelávanie/ kontrolórov, vrátane tých, ktorí vykonávajú kontrolu v organizačných útvaroch PZ, sú uvedené v Štandarde inšpekcie v správe vlády zo dňa 31.8.2017. Pri plánovaní profesionálneho rozvoja kontrolórov - inšpektorov sa berú do úvahy:

- etika,
- metodika kontroly,
- rozpoznanie systémových nedostatkov kontrolovaných oblastí,
- identifikácia korupčných mechanizmov,
- sociálne zručnosti (komunikácia a tímová práca),
- IT nástroje.

Povinnosťou je neustále zlepšovanie odborných spôsobilostí s využívaním odborných skúseností školením a sebvzdelávaním. Predpokladá sa, že 40 školiacich hodín ročne je minimálny objem školenia pre sústavný odborný rozvoj inšpektora. Vzdelávanie zahŕňa aj interné školenia a workshopy, kurzy, konferencie, semináre, webináre, štúdie a prípadne aj sebvzdelávanie audítora počas práce. Okrem toho sa v Policajnom výcvikovom stredisku v Legionowe koná odborný kurz pre osoby, ktoré plnia úlohy v útvaroch zodpovedných za kontrolu v polícii. Osoby kvalifikované na kurz sa zúčastňujú teoretických aj workshopových hodín zameraných na praktické aspekty vykonávania kontrolnej činnosti vrátane prvkov ako príprava kontrol, hodnotenie dôkazov v procese kontroly, dokumentovanie zistení auditu, vykonávanie kontrol zjednodušeným spôsobom.

Systém výcviku v poľskej polícii s ohľadom na **školenia manažérov v oblasti kontroly** predpokladá povinnú účasť policajtov na základnom odbornom výcviku, pričom účasť na odbornom výcviku pre absolventov škôl a v profesijnom rozvoji je voliteľný

(doplnkový). Systém policajného výcviku zahŕňa odborné vzdelávanie pre absolventov vysokých škôl (Zbierka zákonov KGP z roku 2019, položka 115 a z roku 2021, položka 56 a 122), ktorého realizáciou je poverená Policajná akadémia v Szczytne.

Mad'arsko

Kvalifikačné požiadavky na zamestnancov kontrolnej služby sú stanovené v platných právnych predpisoch a interných normách (odborné vysokoškolské alebo univerzitné vzdelanie v špecializovanom študijnom odbore), v prípade vysokoškolského alebo univerzitného vzdelania civilného charakteru úspešné ukončenie odborného rekvalifikačného kurzu, resp. **trojročná prax v špecializovanej oblasti** (trestné právo, presadzovanie práva, hraničná polícia atď.), znalosť právnych predpisov a interných právnych noriem vzťahujúcich sa na kontrolovanú oblasť. Vylučujúcim faktorom na prijatie je prebiehajúce disciplinárne alebo trestné konanie alebo zistenie rizikových faktorov pri previerke národnej bezpečnosti.

Od novoprijatých zamestnancov sa nevyžaduje účasť na školení o vykonávaní kontrolných činností. Ani školenie obdobného charakteru sa momentálne nevykonáva. Úvodné – nástupné zaškolenie novoprijatých zamestnancov vykonávajú starší skúsení zamestnanci s dostatočnými teoretickými vedomosťami a praktickými skúsenosťami.

Raz ročne sa zamestnanci kontrolnej služby zúčastňujú odborného školenia, ktoré zorganizuje a koordinuje kontrolná služba Celoštátneho hlavného veliteľstva polície. Okrem toho ministerstvo vnútra zabezpečuje odbornú prípravu policajných zamestnancov prostredníctvom Odboru výberu, rozvoja a ďalšieho vzdelávania riadiacich pracovníkov formou elektronického vzdelávania, ktoré je zverejnené na elektronickej platforme ministerstva na báze povinných a nepovinných – voliteľných školení.

Neexistujú žiadne osobitné právne predpisy o odbornej príprave zamestnancov kontrolných služieb stanovené zákonom.

Po vymenovaní – ustanovení do funkcie sa vedúci kontrolných útvarov nemusia zúčastňovať – absolvovať školenie týkajúce sa kontrolnej činnosti. V súčasnosti takéto školenie neexistuje. Po úspešnom absolvovaní výberového konania sú manažéri povinní absolvovať všeobecnú odbornú prípravu v oblasti riadenia.

Vedúci územných kontrolných služieb sa musia raz ročne zúčastniť každoročnej porady, ktorej súčasťou je školenie, v rámci ktorého prekonzultujú najnovší vývoj v oblasti a vymieňajú si skúsenosti.

Česká republika

Policajti kontrolných útvarov Českej republiky musia mať vysokoškolské vzdelanie. Ďalšie vedomosti a skúsenosti nie sú povinné, ale je žiaduce, aby mali skúsenosti s hliadkovou činnosťou a činnosťou policajných orgánov v trestnom konaní. Je tiež potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že ide o policajtov v 7., 8. alebo 9. tarifnej triede. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 361/2003 Zb. o služobnom vzťahu príslušníkov bezpečnostných zložiek, policajt musí byť v službe **najmenej 6 rokov, ak ide o kontrolného pracovníka v 7. tarifnej triede** (poručík); **7 rokov, ak ide o kontrolného pracovníka v 8. tarifnej triede** (kapitán); **9 rokov, ak ide o kontrolného pracovníka v 9. tarifnej triede** (podplukovník).

V súvislosti s prípravou a vzdelávaním pracovníkov vykonávajúcich kontrolu sú policajti kontrolných oddelení povinní absolvovať tzv. **inšpektorský kurz**. Tento kurz organizuje Úrad vnútornej kontroly Policajného Prezídia Českej republiky. Obsahom kurzu sú najmä právne predpisy a interné predpisy, s ktorými sa inšpektor stretáva najčastejšie, Obsahom je ďalej proces vykonávania vnútorných kontrol, proces dokumentácie a vyšetrovania mimoriadnych udalostí v rámci Polície Českej republiky, ako aj vybavovanie

sťažností osôb. Kurz trvá 10 pracovných dní a **končí písomnou a ústnou skúškou**. Kurz sa koná každoročne pre novoprijatých kontrolných úradníkov. Zamestnanci auditorských oddelení sa pravidelne (zvyčajne 2-krát ročne) zúčastňujú na inštruktážnej metodologickej práci.

Parciálne závery komparácie požiadaviek na odbornú prípravu pracovníkov kontroly v policajných organizáciách v zahraničí

Komparácia požiadaviek kladených na pracovníkov kontroly v PZ v SR a v policajných zboroch vybraných susedných štátov, členských štátov Európskej únie, poukazuje na to, že tieto výlučne absentujú len vo vnútornom kontrolnom systéme PZ v SR. Máme tu na mysli ich právnu úpravu, ktorá by zabezpečila ich obligatornosť. Vyššie prezentované zistenia a informácie z nich vyplývajúce deklarujú, že v súčasnosti okrem splnenia presne určených kvalifikačných predpokladov **je spoločnou a základnou požiadavkou** pre kandidátov na pozíciu pracovníka vnútornej kontroly v policajných organizáciách **odborná prax**, resp. služba na **výkonných útvaroch PZ po získaní základného policajného vzdelania**. Hranica pre minimálnu dĺžku tejto odbornej praxe začína od troch rokov (Maďarsko) a vyššie. Najvyššiu dolnú hranicu má Česká republika – minimálne 6 rokov na najnižšie tabuľkové miesto v organizačnej štruktúre svojho útvaru vnútornej kontroly. Z uvedeného vyplýva, že je ani v jednej z týchto susedných krajín nie je prípustné prijať za pracovníka kontroly novoprijatého príslušníka PZ. Dĺžka tejto minimálnej praktickej služby na výkonných útvaroch je definovaná v právnych predpisoch. Vymedzenie tejto požiadavky má významný vplyv na úroveň odbornej spôsobilosti pracovníka kontroly.

Ďalšou základnou obligatórnou požiadavkou na pracovníkov kontroly v policajných organizáciách 3 susedných štátov je **disciplinárna bezúhonnosť**. S výnimkou Českej republiky sú predmetom skúmania vhodnosti príslušníka PZ na pozíciu pracovníka kontroly disciplinárne opatrenia, resp. tresty počas doterajšej odbornej praxe. Taktiež sa vyžaduje bezpečnostná previerka. V podmienkach SR sa vyžaduje stupeň – „dôverné“ (tretí stupeň). Ostatné skúmané štáty bližšie k bezpečnostnej previerke neuviedli informácie.

Ďalšie konkrétne požiadavky na pracovníkov kontroly má v interných predpisoch precizované vnútorný kontrolný systém policajnej organizácie v Rakúsku a Poľsku. **Splnenie týchto požiadaviek si u kandidátov na pozície na útvaroch vnútornej policajnej kontroly overujú ich budúci nadriadení**. Rakúsko neposkytlo bližšie informácie k forme preverovania možných budúcich pracovníkov kontroly, avšak v Poľsku sa to realizuje prostredníctvom dočasného preloženia príslušníka PZ na útvar vnútornej kontroly, kde po niekoľkomesačnom pôsobení vyhodnotí jeho nový nadriadený, či spĺňa predpoklady na pracovníka kontroly.

Z pohľadu výberu najvhodnejšieho kandidáta na pozíciu pracovníka vnútornej kontroly má najkvalitnejšie vypracovaný vnútorný kontrolný systém policajná organizácia v Poľsku. Prostredníctvom štúdia osobných spisov kandidátov, služobných hodnotení kandidátov vypracovaných predchádzajúcimi nadriadenými, spracovania posudku budúcim nadriadeným k vhodnosti kandidáta na pozíciu pracovníka kontroly a inštitútom dočasného preloženia na útvar vnútornej kontroly, získava riaditeľ útvaru vnútornej kontroly, ktorý má personálnu pôsobnosť, komplexný balík informácií pre konečné rozhodnutie o prijatí alebo neprijatí kandidáta.

Komparáciou existencie odbornej prípravy na pozíciu pracovníka kontroly bolo zistené, že vnútorné kontrolné systémy policajných organizácií v Slovenskej republike a v Maďarsku sú z tohto pohľadu takmer identické, pretože nemajú žiadnu. Novoprijatý pracovník kontroly získava nové vedomosti a zručnosti z oblasti vnútornej kontroly, t. j. špeciálnu spôsobilosť, len samoštúdiom právnych predpisov a od starších skúsených kolegov.

V týchto vnútorných kontrolných systémoch nie je zavedená ani žiadna previerka vedomostí. Za tohto právneho stavu môže vykonávať kontrolnú činnosť novoprijatý pracovník kontroly od prvého dňa nástupu na útvár vnútornej kontroly.

Príkladom v zabezpečení a poskytnutí potrebného vzdelania pre novoprijatých pracovníkov kontroly z oblasti vnútornej kontroly sú **Česko** (tzv. inšpektorský kurz Úradu vnútornej kontroly Policajného Prezídia na konci so záverečnou skúškou), **Rakúsko** (školenia, kurzy Bezpečnostnej akadémie) a **Poľsko** (školenia v Policajnom výcvikovom stredisku), ktoré majú zavedený povinný systém vzdelávania pracovníkov kontroly. V Rakúsku z dôvodu kontroly účasti všetkých pracovníkov kontroly na odborných školeniach je dokonca zavedený **tzv. registračný systém školení**. Ide o odborné kurzy realizované online, ale aj prezenčnou formou. Tieto kurzy pozostávajú z teoretických aj workshopových hodín zameraných na praktické aspekty vykonávania kontrolnej činnosti.

Pri plánovaní ďalšieho profesionálneho rozvoja pracovníkov kontroly poľský vnútorný kontrolný systém rozvíja ďalšie odborné témy (etika, sociálne zručnosti, identifikácia systémových nedostatkov, odhaľovanie korupčných rizík) z problematiky vnútornej kontroly a ponúka v nich školenia. Opäť môžeme vyhodnotiť, že vnútorný kontrolný systém policajnej organizácie v Poľsku má v porovnaní so Slovenskom a Maďarskom vybudovaný efektívny vzdelávací proces.

Záver

Syntézou viacerých vedeckých zistení podporených štúdiom zahraničnej literatúry týkajúcej sa problematiky vzdelávania pracovníkov kontroly vo všeobecnosti bolo zistené, že vzdelávanie zamestnancov pracovísk internej kontroly výrobných, ale aj nevýrobných organizácií v oblasti kontroly je v súčasnej dobe považované za samozrejmosť.¹⁶ Platí to rovnako po nástupe na pracovisko vnútornej kontroly, ako aj počas celého pracovného zaradenia na takomto pracovisku. Odborníci, ktorí sa venujú tomuto druhu vzdelávania, chápu potrebu vzdelávania pracovníkov kontroly, pretože z výsledkov ich práce očakávajú efektívnejšie manažovanie celej organizácie i jednotlivých čiastkových procesov a činností prebiehajúcich v organizácii.

Podobný trend v oblasti vzdelávania pracovníkov kontroly ako v zahraničí je v sústave kontrolných inštitúcií, ale aj ostatných orgánov a organizácií verejnej správy možné vidieť v SR u NKÚ. Je vzorom pri tvorbe a neustálej inovácii stratégie rozvoja v oblasti ľudských zdrojov s cieľom rozvíjať NKÚ ako tím odborných a profesionálnych zamestnancov. Aktívne rozvíja nielen systém vzdelávania ako nástroj zvyšovania odborných kompetencií zamestnancov, ale aj vnútornú organizačnú kultúru založenú na otvorenej komunikácii, podporujúcej kritické myslenie a spoluprácu. Týmto spôsobom chce zvyšovať hlavne produktivitu a kvalitu kontrol.

S poukázaním na závery analýzy vychádzajúcej z výsledkov kontrol kvality vykonávanej vnútornej kontrolnej činnosti v PZ a závery komparácie požiadaviek na odbornú spôsobilosť pracovníka kontroly a jeho odbornej prípravy z teórie kontrolovania a praktického výkonu kontrolnej činnosti v Slovenskej republike a vo vybraných susedných štátov je možné

¹⁶ Bližšie pozri: ROSSITER, J. A., ZAKOVA K., HUBA, M., SERBEZOV, A. a A. VISIOLI, 2020. A survey of international views on a first course in systems and control for engineering undergraduates IFAC. [online]. [cit. 13.09.2020]. In: *Journal of Systems and Control*. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.1016/j.ifacsc.2020.100092>.

konštatovať, že vo vnútornom kontrolnom systéme PZ je nevyhnutné realizovať zmeny, ktoré zlepšia súčasný systém vo všetkých smeroch tak, aby výkon kontroly v PZ bol efektívnejší, účinnejší, progresívnejší a pomáhal PZ dosahovať stanovené ciele.

Literatúra

- ANDRASSY Ľ., 2023. *Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ za rok 2022*. [online]. [cit. 26.04.2023]. Bratislava: NKÚ, 2023. Dostupné na internete: <https://www.nku.gov.sk/documents/10157/166625/Spr%C3%A1va+o+v%C3%BDsledkoch+kontrolnej+%C4%8Dinnosti+NK%C3%9A+SR+za+rok+2022>.
- BARIČIČOVÁ, Ľ., 2011. *Kompetencie policajných manažérov*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave. 159 s. ISBN 978-80-8054-514-7.
- BARIČIČOVÁ, Ľ. a R. IVANČÍK, 2021. Aplikáčne prieniky realizácie štátnej služby príslušníkov Policajného zboru s vybranými faktormi kvality ich života. In: *Právo ako základ činnosti príslušníka Policajného zboru: zborník príspevkov*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave. s. 17-28. ISBN 978-80-8054-912-1.
- DONNELLY, J., GIBSON, J. a J. IVANCEVICH, 1992. *Management*. Praha: Grada Publishing. 821 s. ISBN 978-80-7169-422-3.
- HAŠANOVÁ, J., ŠIMONOVÁ, J., MARCZYOVÁ, K., MEDELSKÝ, J. a M. PIVÁČEK, 2020. *Policajné právo a policajná správa*. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o. 355 s. ISBN 978-80-7380-801-3.
- IVANČÍK, R., 2019. Teoretické východiská pre štúdium manažmentu. In: *Vojenské reflexie*, roč. 14, č. 1. s. 34-58. ISSN 1336-9202.
- IVANČÍK, R., 2022. *Manažment. Základné teoretické východiská pre štúdium manažmentu*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru. 323 s. ISBN 978-80-8054-940-4.
- IVANČÍK, R., MURDZA, K. a M. SABAYOVÁ, 2022. *Kvalita života príslušníkov Policajného zboru. Teoretické východiská a praktické zistenia*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru. 132 s. ISBN 978-80-8054-970-1.
- KRÁČMAR, J. a kol., 2013. *Kontrolovanie*. Bratislava: Kartprint. 195 s. ISBN 978-80-89553-17-4.
- MAJTÁN, M. a kol., 2016. *Manažment*. 6. vyd. Bratislava: Sprint 2, 2016. 410 s. ISBN 978-80-89710-27-0.
- MARCZYOVÁ, K., HAŠANOVÁ, J., STRÉMY, T. a J. ŠIMONOVÁ, 2019. *Policajné právo*. Plzeň: Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o. 324 s. ISBN 978-80-7380-790-0.
- MIŠÚN, J. a J. MIŠÚNOVÁ HUDÁKOVÁ, 2017. *Kontrolovanie v manažmente*. Bratislava: Kartprint. 177 s. ISBN 978-80-89553-47-1.
- MURDZA, K., 2018. Faktory stabilizácie Policajného zboru. In: *Aktuálne otázky regrutácie a stabilizácie personálu v ozbrojených silách, bezpečnostných a záchranných zboroch – zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika. s. 22-36. ISBN 978-80-8040-562-5.
- SABAYOVÁ, M. a M. PRESPERÍNOVÁ, 2018. *Ekonomika a financie verejného sektora*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru. 218 s. ISBN 978-80-8054-776-9.
- SEDLÁK, M., 2008. *Základy manažmentu*. Bratislava: Iura Edition, 2. vyd. 330 s. ISBN 978-80-8078-455-3.
- ROSSITER, J. A., ZAKOVA, K., HUBA, M., SERBEZOV, A. a A. VISIOLI, 2020. A survey of international views on a first course in systems and control for engineering

undergraduates IFAC. In: *Journal of Systems and Control*. [online]. [cit. 13.09.2020]
Dostupné na internete: <https://doi.org/10.1016/j.ifacsc.2020.100092>.

RUŽBACKÁ, M., 2020. Osobnosť pracovníka kontroly vo vnútornom kontrolnom systéme Policajného zboru. In: *Vedecká konferencia doktorandov na Akadémii Policajného zboru v Bratislave - zborník príspevkov z 3. ročníka konferencie*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, s. 233–242. ISBN 978-80-8054-875-9.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších právnych predpisov.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov.

Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 176/2021 o zásadách kariérneho postupu v Policajnom zbore v znení neskorších právnych predpisov.

Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 81/2011 o vnútornom kontrolnom systéme.

Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 40/2015 o operatívnej kontrole.

Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 130/2023 o vnútornej kontrole.

Rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 112/2022 o kontrolnej činnosti Prezídia Policajného zboru na rok 2023.

Rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 96/2021 o kontrolnej činnosti Prezídia Policajného zboru na rok 2022.

Keywords: control, control personnel, legal regulation of requirements for the professional competence of control personnel, training and education of control personnel.

Summary

Control is one of the basic functions of management. It takes place in all organizations, not excluding police organizations, and therefore it is necessary to deal with it from a theoretical and practical point of view. As part of the study of foreign literature on the issue of education of control workers in general, it was found that the education of employees of internal control workplaces of manufacturing and non-manufacturing organizations in the area of control is currently considered a matter of course. This applies equally after joining the workplace of internal control as well as during the entire employment at such a workplace. Professionals who are engaged in this type of training understand the need for the training of control personnel, because they expect from the results of their work more effective management of the organization.

A similar trend in the field of education of control workers as it is abroad can be seen in the system of control institutions, but also in other public administration bodies and organizations in the Slovak Republic at the Supreme Audit Office. It is a role model in the creation and constant innovation of the development strategy in the field of human resources, in which the strategic goal is to develop the Supreme Audit Office as a team of expert and professional employees. It actively develops not only the education system as a tool for increasing the professional competence of employees, but also an internal organizational culture based on open communication, supporting critical thinking and cooperation. In this way, he mainly wants to increase the productivity and quality of controls.

With reference to the conclusions of the analysis based on the results of the quality control of the internal control activity carried out in the Police Force and the conclusions of the comparison of the requirements for the professional competence of the control worker and his professional training in the theory of control and the practical performance of the control activity in the Slovak Republic and in selected neighbouring countries, it is possible to accept the conclusion that the time has come to implement changes in the internal control system of the Police Force. I am of the opinion that it is necessary to introduce new elements into its legal regulation in the field of professional and specific competence of the control worker, which should make internal control in the Police Force more effective.

*JUDr. Magda Ružbacká
externá doktorandka Akadémie PZ
Prezídium Policajného zboru
Odbor kontroly
Račianska 45, 812 72 Bratislava
e-mail: magda.ruzbacka@minv.sk*

Recenzenti: pplk. doc. RNDr. Tatiana Hajdúková, PhD. doc. Ing. Ľubica Baričičová, PhD.